

גליון מס' 181

אומשניח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת פרשת פקודי - החודש תשפ"ה

עניין של חינוך

"וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה" (שמות לט, לו)
פירש רש"י: שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקדוש ברוך הוא הקמתו, שלא היה יכול להקימו ששום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כוח באדם לזקפו, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא איך אפשר הקמתו על ידי אדם? אמר לו עסוק אתה בידך נראה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר "הוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן", הוקם מאליו. **מלך אחד** בנה מגדל בן מאה קומות והודיע שהראשון שיצליח להעפיל ולעלות עד לראשו, יזכה בפרס גדול. באו רבים וניסו את כוחם, אך מהר נוכחו לדעת שאין המשימה קלה. רבים פרשו מהתחרות כבר בקומה השלושים. יחידים התאמצו ביותר והעפילו עד הקומות השבעים והשמונים וצנחו על סף עילפון. יום אחד פשטה השמועה שאדם אחד הצליח למלא המשימה כולם רצו לשמוע הכיצד עשה זאת והוא הסבר: שבהתחלה גם הוא פקפק האם יצליח אך גמר אומר לעשות מה שהוא יכול וכך צעד אחר צעד גמע את המדרגות קומה אחר קומה עד שהגיע לקומה השמונים והרגיש שכוחותיו אוזלים ואז הרהרתי שקומה נוספת אוכל לעלות בזחילה, אעשה זאת, וכך בשארית כוחותי זחלתי עד לקומה השמונים ואחת, ואז... נפתחה לפני מעלית. גלגלתי עצמי פנימה ועליתי עד הקומה המאה... כן, הכל אפשרי, צריך רק להחליט להילחם. הכי קל זה להרים ידיים, כמה מפתה להתייאש. להגיד שאי אפשר, אני לא בנוי לזה, המצב לא מאפשר, ועוד תירוצים. זה מנחם לרגע, אבל לא מאפשר להתקדם. הרבה יותר כדאי להחליט להילחם. לראות הצלחות קטנות, להיתלות בהן, להצליף בעצמך ללא רחם. להיות נכון להתאמץ, להקריב, להיות נחוש, לא לוותר. בסופו של דבר לכל יהודי יש כוחות נפש עצומים, אפשר להתגבר על כל קושי ולנצח!

פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מְלָכִים

"כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקודש..." (לח, כד)

עם זהב אפשר לבנות משכן, ואפשר גם לעשות עגל... כך הקב"ה ברא את העולם החומרי – או שאתה מקדש את החומר ומתעלה עמו, או שאתה שוקע בחומר עמוק עמוק עד המדור השביעי של הגיהנום!

פעם אחת ישבו כמה תלמידים אצל מרן הרב אהרון יהודה ליב שטיינמן זי"ע, ולמדו את הגמרא (בבא בתרא יא, א) שמספרת על בנימין הצדיק שבזכות שהחיה אישה ושבעת בניה, זכה והוסיפו לו עשרים ושנים שנה... אחד התלמידים נזכר שיש גביר מארה"ב שמתייסר נוראות במחלה קשה, וביקש שיזכירו את שמו אצל הרב. לאחר ששמע כך הרב אמר: הרי צדקה תציל ממוות! אם הוא יקח על עצמו להחזיק אברכים מדי חודש בחודשו, הוא יחיה ויתרפא! שאל אותו התלמיד: כמה אברכים הוא צריך לקחת עליו? ענה לו הרב: שלושים אברכים. על המקום התלמיד התקשר לארה"ב ובישר לגביר את הבשורה המשמחת... שאל אותו הגביר: כמה זמן אצטרך להחזיק את האברכים? התלמיד שאל את הרב, והרב אמר לו: תגיד לו שכמה שנים שהוא יקח – כך הוא יחיה. אם יקח לחמש שנים הוא יחיה חמש שנים, ואם יקח לעשרים שנה, יחיה עשרים שנה! לאחר תקופה, נסע אותו תלמיד לארה"ב, ופגש בגביר ובעוזריו. אחד העוזרים התפרץ לעברו ואמר לו: איך אתה לא מתבייש לבקש כאלה סכומים?! ממתני הרב שטיינמן מבטיח שאדם יחיה כפי מה שהוא יתן?! אין זו דרכו! אמר לו התלמיד: אתה יכול לגשת לרב בעצמך ולברר... כך היה, כשהעוזר היה בארץ הוא נכנס אל הרב והתחיל להתלונן על ה'גזירה' שנפלה על הגביר שהוא כ"כ דואג לו.. אמר לו הרב: אתה דואג לטובתו של אותו גביר? כמה היית מוכן לשלם כדי להציל את הגביר שלך מגיהנום? למה הוא אוסף כסף, האם הוא יקח את זה איתו לקבר?! ככל שישאר לו יותר כסף, כך הילדים שלו יהיו יותר ויותר מסוכסכים בינם לבין עצמם במריבות על ירושות... אם אתה דואג לו, תדאג שיחזיק תורה שתחזיק אותו בחיים! (והגדת)

בברכת שבת שלום - מערכת לב ארי

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ד

מערכת שיעורי לב ארי – שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

המסמך המזויף | ספור על רבנו כ"ק האדמו"ר 'הבנא דודו' זצ"ל וזיע"א

הילולא דצדיקייא

**הילולת כ"ק
מרן המקובל
רבי דוד הכהן
אזוג זצ"ל
בבא דודו זיע"א
(כה' אדר ה'תשי"ג)**

הרב המקובל דוד הכהן אזוג (השני) המכונה ה'באבא דודו' - נצר לשושלת חכמים ממשפחת הכהן אזו"ג שבמרוקו. נו"נ למקובל רבי דוד בן ברוך הכהן אזו"ג הראשון. נולד לאביו: ר' ברוך זצ"ל. ולאִימו: מרת סולטנה ע"ה. בשם המשפחה אזו"ג מרומזים מספר עניינים: ראשית, על היותם כוהנים מיוחסים, שכן ר"ת אזו"ג הוא: אַ לְמִנְה זֹנְה וְגִרוּשָׁה לֹא יִקְחוּ וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מְאִישָׁה לֹא יִקְחוּ קָדֵשׁ הוּא לְאַלְקִיּוֹ (ויקרא כא, ז). וכן בשפה הברברית המילה 'אזוג' פירושה הגדול. כיהן כרב הראשי לקהילה בטרודאנט שבמרוקו. נודע בענוותנותו ובצניעותו. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בניסים. שמו התפרסם כאדם קדוש המחולל פלאים בשל העובדה שנשים עקרות רבות היו פונות אליו ונושעות, וכן חולים קשים, שביקשו את ברכתו - נרפאו בדרך פלא לפליאת הרופאים שכבר לא האמינו שיכולים לקום ממיטת חוליים. אנשים קשי יום ומרי נפש נכנסו אל ביתו, ויצאו, כשעל פניהם חיוך רחב בשל העובדה, שידעו כי ברכתו של הצדיק עושות פרי. לכן כונה ה'באבא דודו'. רבנו נלב"ע ב-כ"ה אדר ה'תשי"ג לאחר שלקה בהתקף לב. ציונו תרודנת שבמרוקו. בנו ממלא מקומו: ר' ברוך הידוע בכינוי ה'באבא אלעזר'.

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

מעשה היה ביהודי, שהיה לו עסק משותף עם ערבי. פעם אחת, בחג הפורים, שתה היהודי לשוכרה והלך לבקר את שותפו הערבי, שהתגורר סמוך לביתו. כשראה הערבי את שותפו היהודי במצב של גילופין, הבין שיכול הוא לנצל את המצב. מיד הביא גיליון נייר, וביקש מהיהודי לחתום עליו עבור רכישה נוספת לחנות. לאחר שהיהודי עשה כאשר התבקש, שילח הערבי את שותפו לביתו. מיד לאחר מכן הוסיף הערבי בכתב ידו כי- "היהודי החתום למטה מאשר בכתב ידו כי הוא מכר את חלקו בחנות לשותפו (וכאן ציין הערבי את שמו) וקיבל על כך סכום הגון המקובל על שני הצדדים, והמכירה נעשתה כדין ואין לאף אחד מן הצדדים את היכולת לחזור בו. כדי לתת תוקף משפטי למסמך, הערבי הביא בנוסף שני קרובי משפחה. הללו חתמו על המסמך בסוף המסמך בתור עדים, שנכחו במעמד המכירה המעידים כי היהודי קיבל סכום הגון תמורת חלקו בחנות. למחרת, לאחר שהיהודי התעורר משקרותו, בא היהודי לחנות כהרגלו מידי יום. להפתעתו המרובה, שמע משותפו הערבי, כי מהיום והלאה אין לו דריסת רגל בחנות. הגוי אף הציג לפניו את המסמך בחתימת ידו, מכתב המעיד נאמנה, כי הוא מכר את חלקו, ושקיבל תמורת חלקו את מלוא הכסף ואין לו כל טענות על כך. היהודי הבין עתה את אשר עשה לו שותפו הערבי, כשהוא היה שיכור. אך מה יוכל עתה לעשות כשיש בידי הערבי מסמך חתום, כאשר חתימתו מתנוססת על המסמך בצירוף חתימת שני עדים! אף שופט לא יפסוק לטובתו במצב שכזה ולא יקבל את טענותיו, שכן שני עדים נוספים חתמו, כי העסקה הייתה לשביעות רצונם של שני הצדדים. בצר לו, נסע היהודי אל הצדיק 'באבא דודו' וסיפר לו דברים כהווייתם. "אל תפחד", הרגיע אותו הצדיק, "לך לביתך ואל תדבר עם הערבי מטוב ועד רע. לא יארך הזמן, ובעזרת השם יתברך תראה, איך שהערבי הוא בעצמו יבוא לביתך ויתחנן לפניך, שתסלח לו על המעשה שעשה!". שמח היהודי עד מאוד שכן ידע, כי כל דברי הצדיק מתקיימים. הוא נסע לביתו והמתין באורך רוח לישועת ה' הקרובה לבוא ורצה לראות כיצד יתקיימו דברי הרב. ואכן מדברי הצדיק לא נפל דבר. מאותו יום ואילך, החלו לפקוד את הערבי צרות שונות ומשונות: כשרכב על סוסו ליד שער העיר, פגעה בו אבן שזרק ילד ערבי ופצעה אותו והוא נאלץ לשכב במיטת חוליו, כשהוא סובל. עברו יומיים בלבד והוא הוזמן אל מושל העיר. הלה דרש ממנו שיעזוב מיד את הבית בו הוא גר באמתלה שהבית שייך למישהו אחר. כך הלכו ותכפו הצרות, עד שהערבי בעצמו הבין שלא יתכן ומדובר רק בצירוף מקרים. הוא חשב, שמא כל הצרות באות עליו, מפני שרימה את שותפו היהודי. הוא הבין כי יד ההשגחה פגעה בו והוא אינו מסוגל להמשיך ולחטוף צרות נוספות. ככל שהעמיק לחשוב בדבר, ראה כי הצרות החלו לאחר שרימה על שותפו היהודי. המסקנה הייתה חד משמעית. הוא הבין, שאם הוא רוצה שיפסיקו המכות והצרות, עליו להתנצל בפני היהודי ולהחזיר אותו למעמדו הקודם. השכם בבוקר כשהוא שבור ורצוף מחמת כל מה שאירע עימו, הגיע הערבי אל ביתו של היהודי, שותפו לשעבר. הוא נקש על הדלת ולאחר שהיהודי פתח, התנפל הערבי לרגליו ובדמעות שליש ביקש את סליחתו על מעשהו הנבזי וקרע את המסמך מול עיניו וביקש ממנו לחזור לחנות ולהיות שותפו כפי שהיה כל הזמן. ת.נ.צ.ב.ה. - זיע"א. (נלקט בשינויי לשון קלים מתוך העלון פניני הצדיקים).

עוד מאמץ קטן'...

"ויביאו את המשכן..." (לט, לג)

שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקדוש ברוך הוא הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים שאין כח באדם לזקפן ומשה העמידו, אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך, נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר הוקם המשכן הוקם מאליו. (מדרש רבי תנחומא)

"ויקם משה את המשכן" (מ, יח) הכתוב מציין שמשה הוא שהקים, כיון שעשה מה שהיה יכול. רבי חנינא ראה את בני עירו מעלים זבחים לירושלים. הוא היה עני מרוד, לא היתה לו פרוטה לקרבן. אין לי, אבל אני רוצה להביא! מה עשה? הרי לשון המדרש: פעם אחת ראה אנשי עירו מעלים עולות ושלמים, אמר: כולם מעלים שלמים לירושלים ואני איני מעלה כלום, מה אעשה? מיד יצא למדברה של עירו בחורבה של עירו ומצא שם אבן אחת, יצא וסרקה וסתתה וכרכמה, אמר, הרי עלי להעלותה לירושלים. ביקש לשכור לו פועלים, אמר להם, מעלים לי אתם את האבן הזאת לירושלים? אמרו לו, תן לנו שכרנו מאה זהובים. אמר להם, וכי מנין לי מאה זהובים או חמישים לתת לכם? מיד הלכו. מיד זימן לו הקב"ה חמישה מלאכים בדמות בני אדם, אמרו לו: רבי, תן לנו חמישה סלעים ואנו מעלים אבנך לירושלים, ובלבד שתתן ידך עמנו. נתן ידו עמהם ונמצאו עומדין בירושלים. ביקש ליתן להם שכרם ולא מצאן. בא המעשה ללשכת הגזית, אמרו לו, דומה רבינו שמלאכי השרת העלו לך את האבן לירושלים. מיד נתן לחכמים אותו שכר שהשכיר את המלאכים. (שיר השירים רבה)

הוא התחיל עם סיתות באבן. מה יהיה אחרי הסיתות? לא יודע, אני מתחיל. הוא ודאי לא יכול לקחת אבן בכזה משקל לירושלים. הוא פונה לסבלים, אבל הם ביקשו כסף רב. אם היה לי חמישים זוזים לתת לכם הייתי כבר מביא קרבן ולא אבן... מה לעשות? ניסה בכל זאת להגביה, להתאמץ, עד... שהגיעו חמישה מלאכי השרת. הם ביקשו גרושים לעומת הסבלים אבל היה להם תנאי! שגם הוא יעזור.... רבי חנינא הניח את היד, ו... הם בירושלים. לא מובן, באים כבר מלאכים, וכי הם צריכים את העזרה שלו? אלא, שהם כאילו אמרו לו: נכון, אינך יכול לסחוב לבדך, אבל לסייע, הרי אתה כן יכול, אז בבקשה תתאמץ עוד, תעשה את כל מה שאתה יכול, ואז כאשר עשית ככל שביכולתך מתחילת הסיתות עד אחיזה באבן - מיד אתה עם כולם בירושלים. כי אם אדם עושה מה שהוא יכול - הוא זוכה לסיעתא דשמיא למעלה מדרך הטבע.

הרב מבריסק מתפלל היה במשך השנה במנין פרטי, אך בימים הנוראים התפלל בבית הכנסת. בבריסק התגוררו מתחצפים למיניהם, שהיו קרובים לתנועת ההשכלה ונגועים בה. בעיצומו של ראש השנה, נהיה לרב חושך בעיניים - על הבימה עמד החזן עם הקולפיק הגבוה, עם פרפר בחולצה, ועל ידו חבורה שלימה, 'מקהלה', שחלקם אינם שומרי תורה ומצוות. בראש השנה - קונצרט! הרב נתן את קולו בקריאת תגר ובהוראה - לרדת! 'לימקהלה' היה כבוד לרב העיר, וכיון ששמעו את קולו של הרב, ברחו וירדו מהבימה. שניים מהגבאים קמו ממקומותיהם, בזעם: חוצפה! את הכסף אתם מקבלים מאתנו, או מהרב?! אנחנו אומרים לכם: לעלות! עלו בחזרה. הרב ראה זאת, קרא שוב בקול - לרדת! הם שמעו וירדו; הגבאים בחוצפתם העלו אותם שוב. הסיפור חזר על עצמו למעלה מעשר פעמים, הרב אומר לרדת, והגבאים מכריזים לעלות. עולים ויורדים, כמו מלאכים. מלאכי חבלה עולים ויורדים... עד שהרב מבריסק חשב לעצמו: יותר אינני יכול, אסור לי להוסיף יותר מחמת סכנה לבריאותי, וממילא אני פטור. אמנם יש לי כח לפעם אחת נוספת, ולאחריה אשתוק, כי עשיתי מה שביכולתי. קרא שוב: לרדת! באותו רגע התחילו קולות צעקה רמות מעזרת הנשים: מחוצפים! גבאים! הרב הוא הקובע! התלקחה מהומה רבה, והמקהלה התבטלה. אמר הרב מבריסק, כך רצו מן השמים, שאני אעשה עד גבול היכולת שלי.

(יחי ראובן)